

מרכז מחקר בין-תחומי לפיתוח קהילתי רב-תרבותי" בצפת ובגליל

מבוא ורקע

המעורבות החברתית של מוסדות אקדמיים בסוגיות חברתיות מורכבות בסביבתם, הולכת וגדלה בשנים האחרונות. דרך אחת להגברת המעורבות היא, באמצעות הקמתם של מרכזי מחקר אקדמיים, המדגישים את חשיבות הקשרים שבין האקדמיה לבין הקהילה.

המכללה האקדמית צפת מבקשת למצב עצמה כמוסד אקדמי מרכזי באזור צפת והגליל, על-ידי הרמת דגל (Branding) הפיתוח הקהילתי הבין-תחומי והרב תרבותי. לשם כך, המכללה הקימה מזה זמן את היחידה למעורבות חברתית. בחזון הארגוני שלה נקבע, שהיא תתרום להפיכתה של צפת לעיר מכללתית, המאופיינת בין השאר, באוריינטציה חברתית רב-תרבותית, אשר תיושם גם בישובים בסביבתה.

ראשי המכללה מבקשים להעמיק היום את יישום החזון הארגוני, על-ידי פיתוח מוגבר של שיתופי פעולה בין המכללה לבין הקהילות שבסביבתה, באמצעות היערכות אסטרטגית להקמת "מרכז מחקר בינתחומי לפיתוח קהילתי רב-תרבותי". ההרכב הדמוגרפי של התלמידים מחד ושל הסביבה הארגונית של המכללה מאידך מחייבים, שמרכז מעין זה ישלב בעבודתו מחקרי פעולה בין-חוגיים ופרקטיקות מבוססי ראיות (Evidence Based Practice), בעלות גישה רב-תרבותית רגישה ומושכלת. בנוסף, המרכז יעודד גישות מחקר והוראה בין-תחומיות, במתודולוגיות חדשניות, ובשיתופי פעולה עם מוסדות הממשל, קרנות, עמותות, ארגוני חברה אזרחית וארגונים למטרות רווח.

מטרות המרכז

מרכז מחקר בין-חוגי ובין-תחומי מעין זה יפעל לקידום מגוון מטרות אקדמיות וקהילתיות משותפות, כגון:

1. תרומה אקדמית-מחקרית לעיר צפת ולסביבתו כשרות לקהילה.
2. העשרת שיטות ההוראה, ההכשרה והמחקר על בסיס הידע ההתנסותי המצטבר בקהילה ובמגוון הארגונים המשרתים את תושבי האזור.
3. יישוג (outreach) ושיתוף נציגי הציבור בהחלטות על נושאי המחקר, תוך מתן תשומת לב מיוחדת לצרכי הקהילות המוחלשות השונות מחד, וזיהוי הכוחות וההזדמנויות בקהילות הללו ובסביבתן מאידך.
4. פיתוח מנהיגות מקצועית, אזרחית וקהילתית לקידום אינטרסים מקצועיים באזור.

5. חיזוק המעורבות החברתית של הסטודנטים ושל חברי הסגל במחקרים ובהכשרות שמפתחות את העיר צפת ואת סביבתה.
6. התמודדות עם בעיות קהילתיות-חברתיות מורכבות, תוך שילוב בין פיתוח ידע מחקרי-אקדמי לבין זיקוק הידע היישומי מהשטח.
7. קידום שתופי פעולה בנושאי מחקר והכשרה בין החוגים והיחידות של המכללה, לבין הארגונים הקהילתיים השונים בסביבתה.

עקרונות עבודה

המטרות שלעיל מבוססות במידה רבה על שלשת עקרונות העבודה הבאים:

1. תפיסות של שינוי לגבי **בעיות חברתיות מורכבות** על-בסיס **תיאוריית המערכות** ועקרונות עבודה של **"האדם בסביבתו"** - בין רמות המיקרו והמאקרו.
2. **מחקרי פעולה** – המשלבים את מעורבות הלקוחות והציבור הרחב בשדה ("אנשי המעשה") בפיתוח ידע התנסותי, עם הידע בשיטות מחקר, המצוי בידי אנשי האקדמיה.
3. **שיתופי פעולה ושותפויות** (Collaborations & Partnerships) בין-ארגוניות, בין-תחומיות ובין-מגזריות – לשיפור התוצאות הסינרגטיות בהתערבות בבעיות מורכבות.

מקורות נבחרים

- בליט-כהן, ע. ושמיד, ה. (2009), אוניברסיטה ומעורבות חברתית בשכונה ירושלמית אחת: למידה מהניסיון, **חברה ורווחה**, ל/1: 131-151
- כורזים-קורושי, י., כץ, ח. וכרמון, א. (2009). **פיתוח קהילתי בין-תחומי: מהות, עקרונות וכיווני פעולה**. תל-אביב: הפורום הבינתחומי לפיתוח קהילתי, אשלים, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, משרד הרווחה והשירותים החברתיים והמרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים צפורי
- כורזים-קורושי, י., מזרחי, ט., כץ, ח. וכרמון, א. (2009). פיתוח קהילתי בין-תחומי: תוצרי למידה תיאורטיים ויישומיים בישראל ובארצות הברית, **חברה ורווחה**, כ"ט/1: 85-106.

Korazim-Körösy, J., Mizrahi, T., Katz, C., Karmon, A., Garcia, M. L. and Bayne-Smith, M. B., (2007), "Towards Interdisciplinary Community Collaboration and Development: Knowledge and Experience from Israel and the USA". In: Johnson-Butterfield, A.K. and Korazim-Körösy, J. (Eds), **Interdisciplinary Community Development – International Perspectives**, The Haworth Press Inc'. pp.13-44

Maurasse, D. (2001), **Beyond the Campus: How Colleges and Universities Form Partnerships with their Communities**, Routledge

Soska T.M. & Johnson-Butterfield, A.K. (Eds), (2004), **University-Community Partnerships: Universities in Civic Engagement**, The Haworth Press

Internet sites

2

כורזים

הצעה להקמת מרכז מחקר בינתחומי לפיתוח קהילתי

<http://www.ccpd.info/> - CCPH - Community-Campus Partnerships for Health [in ACOSA.org]

www.ACOSA.org - Association for Community Organization and Social Administration

<http://www.statepolicy.org/> - ISP - Influencing State Policy

<http://www.carnegiefoundation.org/> - The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching

http://cordis.europa.eu/result/rcn/141801_en.html - European Community Research Shops